

Briselē, 11.4.2016.
COM(2016) 213 final

2012/0010 (COD)

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,

ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

**Padomes nostāju attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas pieņemšanu
par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic
kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus, sauktu
pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti,
un ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI**

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,

ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

Padomes nostāju attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas pieņemšanu par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus, sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, un ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI

1. PAMATINFORMĀCIJA

Datums, kad priekšlikums nosūtīts Eiropas Parlamentam un Padomei (dokuments COM(2012)10 *final* – 2012/0010 COD)): 2012. gada 25. janvārī

Eiropas Parlamenta nostājas datums (pirmais lasījums): 2014. gada 12. martā

Grozītā priekšlikuma nosūtīšanas datums: nav pieejams

Padomes nostājas pieņemšanas datums: 2016. gada 8. aprīlī

2. KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Datu aizsardzības direktīva attiecībā uz policiju un krimināltiesu aizsardzības iestādēm veido daļu no Komisijas ierosinātās Datu aizsardzības reformas paketes, kurā ietverta arī Vispārīgā datu aizsardzības regula.

Datu aizsardzības reformas paketes mērķis ir izveidot mūsdienīgu, stingru, konsekventu un visaptverošu datu aizsardzības regulējumu Eiropas Savienībā. Tā sniegs priekšrocības fiziskām personām, stiprinot to pamattiesības un brīvības attiecībā uz personas datu apstrādi, kā arī to uzticēšanos digitālajai videi.

Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmums 2008/977/TI par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās, kas ir pieņemts pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā ir piemērojams tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās un policijas sadarbībai. Tā kā tas ir pamatlēmums, Komisijai līdz 2014. gada 30. novembrim nebija pilnvaru izpildīt tā noteikumus, un tādējādi tā īstenošana ir nevienmērīga. Turklāt pamatlēmuma darbības joma attiecas tikai uz pārrobežu apstrādes darbībām. Tas nozīmē, ka tādu personas datu apstrādei, ar kuriem dalībvalstis neapmainās, nav piemērojami ES noteikumi, kas regulē šādu apstrādi un nodrošina pamattiesības uz datu aizsardzību. Dažos gadījumos tas rada arī praktiskas grūtības policijai un citām iestādēm, kurām var nebūt skaidrs, vai datu apstrāde notiek tikai valsts līmenī vai pārrobežu līmenī; vai paredzēt, ka “valsts līmeņa” dati vēlāk varētu kļūt par pārrobežu apmaiņas objektu.

Konsekventas un augsta līmeņa personas datu aizsardzības nodrošināšana personām un personas datu apmaiņas veicināšana starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir būtiska, lai nodrošinātu efektīvu policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās. Šajā nolūkā personu tiesību un brīvību aizsardzības līmenim attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veikušas kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus, sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, ir jābūt vienādam visās dalībvalstīs. Lai personas datu aizsardzība visā Savienībā būtu efektīva, nepieciešams stiprināt datu subjektu tiesības un to personu pienākumus, kas apstrādā personas datus, turklāt nepieciešams piešķirt arī līdzvērtīgas pilnvaras uzraudzīt un nodrošināt personas datu aizsardzības noteikumu ievērošanu dalībvalstīs.

Direktīva ļaus tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm sadarboties efektīvāk un ātrāk. Tā veicina uzticēšanos un nodrošina juridisko noteiktību.

3. KOMENTĀRI PAR PADOMES NOSTĀJU

Padomes nostāja atspoguļo politisko vienošanos, kas 2015. gada 15. decembrī neformālos dialogos panākta starp Eiropas Parlamentu un Padomi, ko Padome pēc tam apstiprināja 2016. gada 8. aprīlī.

Tā kā šī vienošanās saskan ar Komisijas priekšlikuma mērķiem, Komisija to atbalsta.

Vienošanās ietver kopējo mērķi, proti, nodrošināt personas datu augsta līmeņa aizsardzību policijas un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un veicināt personas datu apmaiņu starp dalībvalstu policijas un tiesu iestādēm, šajā nolūkā piemērojot saskaņotus noteikumus arī attiecībā uz datu apstrādi valsts līmenī. Attiecībā uz policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās tā nodrošina vispārīgu datu aizsardzības principu un noteikumu piemērošanu, vienlaikus ievērojot šo jomu īpatnības.

Vienošanās precizē Direktīvas materiālās piemērošanas jomu, konkrēti norādot, ka noziedzīgu nodarījumu novēršanas, izmeklēšanas, atklāšanas, saukšanas pie atbildības par tiem vai kriminālsodu izpildīšanas mērķis ir arī pasargāt no draudiem sabiedriskajai kārtībai un tos novērst. Jēdzienā “kompetentās iestādes” vienošanās paredz ietvert arī dažas privātās struktūras, taču šāda iespēja stingri aprobežojas ar struktūrām, kurām ar valsts tiesību aktiem uzticēts veikt publiskas varas funkcijas un īstenot publiskās varas pilnvaras šīs direktīvas nolūkā. Ņemot vērā dalībvalstīs pastāvošo praksi privātajam sektoram uzticēt atsevišķas noteiktas funkcijas, kas sākotnēji bija tikai valsts pārziņā (piemēram, privāti pārvaldīti cietumi), ar šo direktīvu tiks panākts zināms elastīgums, kas pavērs iespēju pielāgoties mainīgajai videi.

Vienošanās paredz arī harmonizētus minimuma kritērijus un nosacījumus attiecībā uz vispārīgo noteikumu iespējamajiem ierobežojumiem. Tas jo īpaši attiecas uz personu tiesībām tikt informētām, kad policija un tiesu iestādes piekļūst to datiem vai rīkojas ar tiem. Šādi ierobežojumi ir nepieciešami noziedzīgu nodarījumu efektīvai novēršanai, izmeklēšanai, atklāšanai vai saukšanai pie atbildības par tiem. Tā paredz īpašus noteikumus, kuros ņem vērā tiesībaizsardzības pasākumu īpašo raksturu, tostarp nošķirot starp dažādām datu subjektu kategorijām, kuru tiesības var būt atšķirīgas (piemēram, liecinieki un aizdomās turētie).

Ar vienošanos stiprina uz riska faktoriem balstītu pieeju, paredzot jaunu pienākumu datu pārziņiem, proti, noteiktos apstākļos veikt datu aizsardzības ietekmes novērtējumu, vienlaikus saglabājot pienākumus saistībā ar integrētu datu aizsardzību, datu aizsardzību pēc noklusējuma un datu aizsardzības inspektoru iecelšanu.

Vienošanās izklāstīti noteikumi par datu starptautisku nosūtīšanu uz trešām valstīm, ko veic iestādes, kuras ir kompetentas direktīvas nolūkos, turklāt vienlaikus paredzot iespēju pārsūtīt

šos datus privātām struktūrām, ievērojot virkni īpašu nosacījumu.

4. SECINĀJUMS

Komisija atbalsta iestāžu sarunu rezultātus un tāpēc var akceptēt Padomes nostāju pirmajā lasījumā.